

ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER

ÖZEL EĞİTİME GEREKSİNİM DUYAN ÖĞRENCİLER ve ÖZEL EĞİTİM

Yetersizlik: Bireyin yaşadığı zedelenme sonucunda, sahip olduğu organının işlevini yerine getirememesidir.

Örneğin Bireyin gözündeki zedelenmeye bağlı olarak görememesi yetersizliktir.

Engel: Bir yetersizlik sonucunda bireyin toplumsal yaşamda akranlarının gerçekleştirebildiği rolleri gerçekleştirememesi durumu.

Örneğin Görme kaybı olan bir öğrenci için sınıf ortamında herhangi bir uyarılma yapılmaksızın öğretim sunulması ve değerlendirilmesi engeldir.

1. Zihinsel Yetersizliği olan öğrenciler

* Zihinsel yetersizlik 22 yaşından önce ortaya çıkan zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda önemli sınırlılık durumudur.

* Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin zeka düzeyi puanları 70 ve altındadır.

* Dikkat süreleri çok kısa. Bellekle de ilgili problemleri bulunmaktadır.

* Akranlarına göre daha yavaş öğrenirler.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler

- * OSB, nörogelişimsel bir bozukluk olup yaşamın erken dönemlerinde sosyal iletişim ile etkileşimde güçlük yaşama ve sınırlı yineleyici davranışlar sergileme gibi belirtilerle ortaya çıkan bir durumdur.
- * Otizm, sosyal iletişim bozukluğudur. Göz temasından kaçınırlar.
- * Zihin teorisinde sınırlılıklara sahiptir.
- * Oyun becerileri sınırlıdır.
- * Nesnelere döndürme, el gıcırma gibi sınırlı ve tekrarlayan motor davranışlar görülebilir.
- * Bu öğrencilerde karşılıklı iletişim durumlarından biri de asırı duygusallıktır.

3. Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler

- * Okuma, yazılı anlatım veya matematik alanında güçlüklerle karakterize olan nörogelişimsel bir bozukluktur.
- * Öğrenme güçlüğü,
 - okuma bozukluğu → disleksi
 - yazılı anlatım bozukluğu → disgrafi
 - matematik bozukluğu → diskalkuli
- * Öğrencinin yapabilecekleri ile yapabildikleri arasındaki fark fazladır.
- * Bir diğer özelliği ise performansındaki değişkenliğin fazla olmasıdır.
- * Bu öğrencilerden bazıları görsel ya da işitsel algı alanında güçlük yaşayabilir.

4. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Öğrenciler

* Dilin biçim, içerik ve kullanım bileşenlerinin bütünleştirilmesi sırasında bu bileşenlerin en az birinde ortaya çıkan sorunlar nedeniyle öğrenciler dil ve konuşma bozukluğu tanısı alabilirler.

5. İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler

* İşitme duyarlılığının kısmi ya da tamamen yitirilmesinden kaynaklı özel eğitim ve destek eğitime ihtiyacı duyan bireydir.

* Bu öğrencilerin okuma düzeyleri, işiten akranlarından daha düşüktür.

* İşitme yetersizliği dil ve iletişim becerilerini olumsuz etkiler.

6. Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler

Gözün yapısında oluşan zedelenmeye bağlı olarak gözün görme işlevini gerçekleştirememesi durumudur.

Bu öğrenciler öğrenme deneyimlerini dokunarak ve işiterek edine bilmektedir.

Reberlik ve Araştırma Merkezine Yönelendirme

(4)

İlk Belirleme

Gönderme Öncesi

Gönderme

Ayrıntılı Değerlendirme
Eğitsel Değerlendirme Tanılaması

Özel Eğitim Hizmetlerine Uygunluk
Karar Verme

BEP Hazırlama

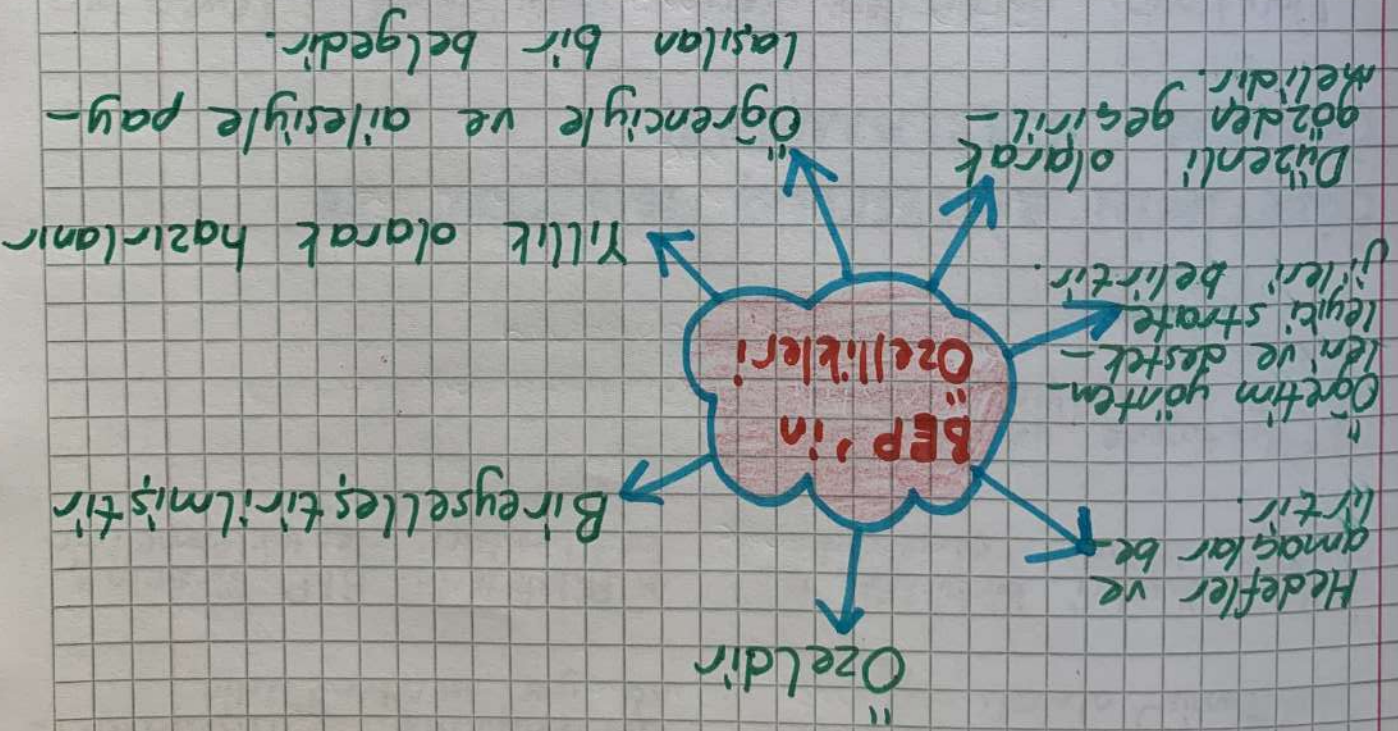
İzleme ve Değerlendirme

DESTEK EĞİTİM MODELLERİ

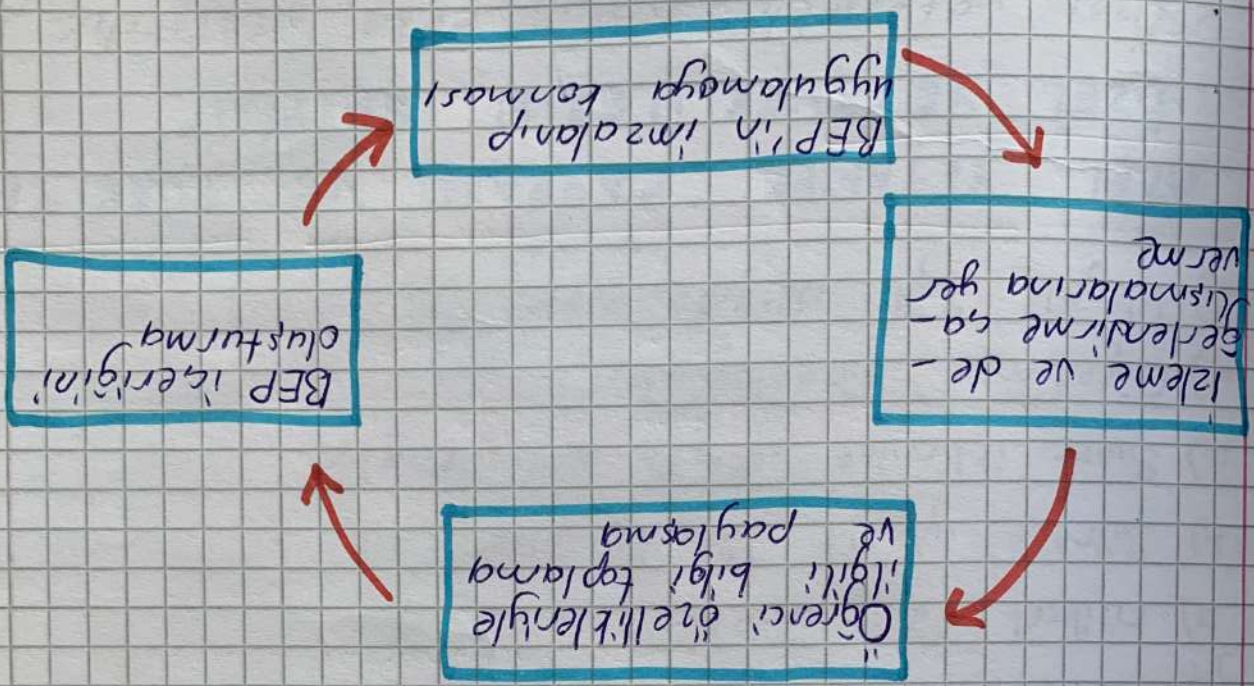
Ülkemizde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin devam edebilecekleri eğitim ortamları ya da yerleştirme seçenekleri en fazla kısıtlayıcı olandan en az kısıtlayıcı olana doğru aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

- Yatılı özel eğitim okulu ve kurumları
- Gündüzlük özel eğitim okulu ve kurumları
- Özel eğitim sınıfı
- Yarı zamanlı kaynaştırma / büfünleştirme
- Tam zamanlı kaynaştırma / büfünleştirme

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMAMA

BEP'in Hazırlanma Süreci

BEP Sürecinin Etkili Bir Şekilde Yürütülmesi İçin Neler Yapılabilir?

* Öğrencinin performans düzeyi doğru bir şekilde belirlenmiş olmalı.
* Mutlaka izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılarak yer verilmelidir.

* Ekip üyeleri birbirine işbirliği içinde olmalıdır.
* Bilelelerin BEP sürecine katılımı desteklenmelidir.

* Öğretmene ve öğrencilere destek hizmetleri sağlanmalıdır.

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞTİRİLMESİ VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI

"Öğretimi öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen alanlarda düzenlemeler yapabilir."

- a) Fiziksel düzenlemeler
- b) Sürece yönelik düzenlemeler
- c) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- d) Öğretimsel düzenlemeler
- e) İşleyişle ilgili düzenlemeler

ÖZEL YETENEK KAVRAMI VE TÜRKİYE'DE ÖZEL YETENEKÇİLERİN EĞİTİMİ

* Özel yetenekli birey zeka, yaratıcılık, sanatsal liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yeteneklerinin gösterebilir. performans gösteren bireydir.

Öne Çıkan Özel Yetenek Kuramları

1) "Üçlü" Halka Kuramı

- Renzulli (1978)
- "Ortalamaüstü" yetenek, yaratıcılık, motivasyon bileşenlerinden oluşur.
- Bu bileşenlerden biri eksik olursa özel yetenek ortaya çıkmaz.

2) Beşgen Kuramı

- Sternberg ve Zhang (1995)
- "Özel yeteneğin ortaya çıkması için şu 5 ölçüt karşılanmalıdır."
- Mükemmellik - Nadirlik
- Kanıt - Üretkenlik - Değer

3) Bulanık Kuram

- Sak (2021)
- "Özel yetenek sınırları olmayan bulutsu bir yapı."
- Kuramın ana bileşenleri; yatkınlık, uyarıcı koşul ve etkileşimdir.

4) Ayrımsal Üstün Zeka ve Üstün Yetenek Kuramı

Gagne (2005-2013)
 Üstün zeka doğuştan var olan mental ve fiziksel alanlara ait yetenekleri ifade etmektedir.

Üstün yetenek ise doğuştan var olan üstün zekanın sistematik bir eğitim ve öğrenme süreci ile yeteneğe dönüşmüş hâlidir.

Özel Yeteneklilerin özellikleri

Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi olması

Genellikle erken okuma, okumayı kendiliğinden öğrenme

Asenkronize gelişim gösterme

Empati, sorumluluk gibi özelliklerde erken gelişim gösterme

Duygusal açıdan hassas olma

Liderlik eğilimi gösterme

Meraklı olma
Çok soru sorma

Yaşından ileri düzeyde mizah yeteneği olması

Mantık, muhakeme becerilerinde erken gelişim gösterme

Mükemmeliyetçilik eğilimi gösterme

Sosyal olaylara duyarlı olma

Geniş hayal gücü ve yaratıcılık gösterme

Geniş ilgi alanına sahip olma

Bazı konularda derin ilgi olma

Türkiye'de Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Kurumlar

Okullardaki Programlar

Okul Sonrası Programlar

* İlkokul, ortaokul düzeyinde destek eğitim odaları.

* BİLSEM
* Üniversiteler bünyesinde yürütülen programlar,
* Bazı özel yetenek programları.

- Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM - 1992)
- Üstün Yetenekliler Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (UYEP - 2007)